

ארה"ב ויתרה על הכרעה וניצחון חרוץ. ישראל לא יכולה לוותר עליהם

written by ד"ר אל"מ במיל' חנן שי | 28.10.2026

הדיווחים מווישינגטון מצביעים על אפשרות לחידוש התקיפות באיראן לאחר בחירות האמצע בארצות הברית, ב-3 בנובמבר. הבית הלבן הבהיר שלא יהיו תקיפות לפני הבחירות, אך לפי דיווחים, הצבא האמריקני וצה"ל נערכים לאפשרות של גל תקיפות משותף. אחת התכליות האפשריות שלו היא לפגוע בכלכלת איראן וללחוץ עליה לשוב למשא ומתן. טראמפ עצמו הציג את הבחירה כך: "האם לגמור את זה, או לעשות עסקה?" אלא שגל תקיפות שנועד להביא לעסקה אינו "גמר". הוא עוד סבב של לחץ.

ההתשה לא הצליחה עד כה. דנה סטרול, שכינה כבכירה האחראית למדיניות המזרח התיכון בפנטגון בממשל ביידן, אמרה ל"ניו יורק טיימס" שהמערכה הצבאית, הסנקציות והמצור הימי האמריקני לא החזירו את המשטר בטהרן לשולחן המשא ומתן באופן משמעותי. לדבריה, לא טראמפ ולא נתניהו הסבירו כיצד מלחמה נוספת תשנה זאת. גם ניתוח של המועצה ליחסי חוץ האמריקנית (CFR) קובע שארצות הברית לא הצליחה לתרגם את הצלחותיה בשדה הקרב לניצחון מדיני.

הבחירות בישראל הסתיימו בלי רוב לאף אחד מהגושים, וייתכן שהחלון לחידוש המערכה ייפתח עוד במהלך הרכבת הממשלה. ישראל צריכה להניח שהנשיא עשוי לדרוש את השתתפותה.

ישראל פתחה במלחמה הזאת יחד עם ארצות הברית ב-28 בפברואר. לכן השאלה איננה רק אם תשתתף בסבב נוסף, אלא לאיזו תכלית: האם במערכה שנועדה להחליש את איראן עד שתסכים למשא ומתן, או בתוכנית משותפת שתכוון להכרעה ולהסדר יציב?

דוקטרינת קולבי והזירה האיראנית

דוקטרינת קולבי היא הבסיס האינטלקטואלי לאסטרטגיית ההגנה הלאומית של ארצות הברית לשנת 2026, שגובשה בהובלת אלברידג' קולבי, תת-שר ההגנה למדיניות. היא מבקשת למנוע מיריבים להשיג הישגים אסטרטגיים ולשנות את מאזן הכוחות. קולבי הבהיר כי האסטרטגיה האמריקנית אינה מבוססת על שאיפה לניצחון מוחלט, לכניעה ללא תנאי או להשמדת המדינה היריבה, אלא על הגנה באמצעות שלילת הישגיה.

אולם בזירה האיראנית, יישום ההיגיון של שלילת יכולות והפעלת לחץ לא הביא עד כה לניצחון מדיני. ארצות הברית תצטרך להכיר, בפומבי או במעשיה, בכך שהיישום האיראני נכשל, ולשנותו. לפחות מול איראן, החלשה ולחץ שאינם מביאים להכרעה ולהסדר יציב אינם יכולים להיחשב

לניצחון. קולבי ניסח את הריסון הזה מול מעצמות גרעיניות. איראן אינה כזאת, ומטרת המלחמה היא שלא תהיה.

גם ישראל אינה חסינה מפני הכשל. במשך שנים נשענה האסטרטגיה הישראלית על הרתעה, הכלה והתשה, במקום על הסרת איומים והכרעתם. ב-7 באוקטובר התברר מחירה של תפיסה שאפשרה לאיומים להתפתח, אך לא בנתה את הכוח הדרוש להסירם. הלקח מחייב את ישראל לשוב לדוקטרינת ההגנה הלאומית ההכרעתית ולהציע לארצות הברית לאמץ אותה, לפחות בזירה האיראנית.

תוכנית הכרעה משותפת

אם הנשיא יבקש מישראל להשתתף בתקיפה נוספת, ישראל צריכה להגיע לוויסגטון עם הצעה לתוכנית הכרעה משותפת. מטרתה תהיה לשלול מאיראן את היכולת לכפות את תנאי סיום המלחמה או להציבם מעמדת כוח. את פרטי התוכנית אין לפרט בפומבי, אך את תכליתה צריך לומר בבירור: לא החלשה זמנית ומשא ומתן מתוך עמדת כוח איראנית, אלא הכרעה המאפשרת לכונן הסדר יציב.

המקרה האיראני שונה מן המערכה מול חמאס וחיזבאללה. אין לישראל גבול משותף עם איראן. בזירות שעל הגבול, הכרעה מחייבת כיבוש שטח והחזקתו עד לסיום המלחמה בהסדר שימנע את חידוש האיום, ולכן אין בהן תחליף לתמרון.

מול איראן נדרש למצוא דרך לשלול מן המשטר את יכולתו להמשיך במלחמה ולהכתיב את תנאיה, בלי להישען על מאמץ יבשתי רחב. הכרעה פירושה שלילת יכולתו להמשיך במלחמה, ולא רק העלאת מחירה. פגיעה בעורקי הכלכלה לבדה אינה הכרעה. היא תיחשב להכרעה רק אם תשלול מן המשטר את יכולת הלחימה ותאפשר לכונן הסדר שאינו מוכתב על ידו.

האתגר כפול: בראש ובראשונה מקצועי ואינטלקטואלי, ולצדו טכנולוגי. תחילה יש לפתח תפיסה שתגדיר כיצד משיגים הכרעה אסטרטגית בתנאים האלה. ישראל צריכה ליזום את המאמץ הזה ולהביא את פירותיו לשיח עם האמריקנים. על יסוד התפיסה, שתי המדינות, מן המובילות בעולם בתחום הטכנולוגי, יידרשו למצוא את האמצעים שימלאו את החסר שמותיר היעדרו של מאמץ יבשתי משמעותי.

לתכנון יש להוסיף הנחת יסוד: איראן תפעיל את מלוא יכולות האש מנגד שלה כדי לשחוק את ישראל, לפגוע בנכסים אמריקניים וללחוץ על מדינות שכנות. לכן משך המערכה הוא שיקול אסטרטגי מרכזי. יש לתכנן אותה כך שתהיה קצרה ככל האפשר ותוביל במהירות להכרעה, לפני שהשחיקה תתרחב.

ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה התשה

ארצות הברית יכולה לשאת מערכה ממושכת טוב יותר מישראל, אף שגם לה יש מחיר כלכלי, פוליטי וצבאי, ובחירות האמצע מזכירות אותו. מדינה קטנה, בסביבה עוינת, התלויה בלכידות חברתית ובמערך מילואים, אינה יכולה להפוך את ההתשה לחלופה אסטרטגית.

"הרוצה בשלום ייכון למלחמה": כאשר מדינות טוטליטריות וכושלות או ארגונים לא־מדינתיים מסוגלים לשאת מלחמה ממושכת יותר ממדינות משגשגות, היעדר יכולת הכרעה מפתה אותם ליזום מלחמות כאלה פעם אחר פעם.

המשימה הראשונה של הרמטכ"ל, בהנחיית ראש הממשלה והקבינט, צריכה להיות גיבוש חלופה אסטרטגית להכרעת איראן והצגתה להם לאישור. לאחר אישורה, תציג הממשלה את התוכנית לנשיא, ובמקביל יתואם הדיון המקצועי עם צבא ארצות הברית.

זו ההזדמנות להפוך את הצורך הישראלי ואת היכולת הטכנולוגית של שתי המדינות לתוכנית משותפת, שמחזירה את ההכרעה למרכז המערכה ומקצרת ככל האפשר את המלחמה.

ארצות הברית יכולה להרשות לעצמה לוותר על הכרעה וניצחון חרוץ. ישראל לא.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 28 באוקטובר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.